

Description de la vie de Moyshé Kapoyer

Ecrit par l'auteur lui-même à deux heures du matin, sur sa table de travail, au moyen d'encre et d'une plume, sous le ronflement de sa propre femme et le sifflement de sept petits nez, ceux de ses sept différents enfants : trois jeunes garçons et quatre jeunes filles

Qui est Moyshé ? A-t-il eu des enfants ? Où est-il né ? Où a-t-il été éduqué ?

Quand a-t-il fait sa bar-mitsva ? Quand s'est-il marié ? Quand pense-t-il mourir ? Nous allons essayer de répondre brièvement à toutes ces questions

Qui est Moyshé ? Il s'agit d'un juif qui se fiche de la majorité. Il va à l'encontre du monde entier

Il ne reconnaît aucune chose que vous reconnaissez, c'est sa philosophie. D'où vient-il ?

C'est dur à dire.

MOYSHÉ KAPOYER'S LEBNS BASHRAYBUNG

Geshribn fun dem mekhaber aley n, tsvey a zeyger bay nakht, bay a shraybtishl, mit tint un feder, unter dos shnorkhen fun zayn eyntsiker froy un dos fayfn fun zibn nezlekh, velkhe gehern tsu zibn farshidene kinder: tsu fir yinglekh un dray meydlekh.

Ver iz Moyshé? Hot er gehat eltern? Vu iz er geboyrn? Vu hot er zikh gehodevet?

Ven iz er bar-mitzve gevorn? Ven hot er khasene gehat? Ven denkt er tsu shtarbn ? Ot oyf ale frages vel ikh pruvn tsu entfernen in kurts:

Ver iz Moyshé? Moyshé iz a yid vos fayft oyf der madzhoriti. Er geyt gegen der gantser velt.

Er onerkent nisht keyn zakh vos ir onerkent. Dos iz zayn filozofie.. Fun vanen shtamt er ? dos iz zeyer shver tsu zogn.

משה קאפויער לעבנס באשרייבונג

געשריבן פֿון דער מחבר אליין , צוויי אַ זייגער ביי נאַכט ביי אַ שרייבטיש של מיט טינט און פֿעדער, אונטער דאָס שנאָרן פֿון זיין איינציקער פֿרוי און דאָס פֿיפֿן פֿון זיבן נעזלעך , וועלכע געהערן צו זיבן פֿאַרשיידענע קינדער, צו פֿיר ייִנגלעך און דריי מיידלעך.

ווער איז משה ? האָט ער געהאַט עלטערן ? וווּ איז ער געבוירן? וווּ האָט ער זיך

געהאַדעוועט? ווען איז ער בר- מצווה געוואָרן ? ווען האָר ער חתונה געהאַט ? ווען דענקט ער צו שטאַרבן?

אַט אויף אַלע פֿראַגעס וועל איך פֿרווון צו ענטפֿערן אין קורץ:

ווער איז משה? איז אַ ייד וואָס פֿיפֿט אויף דער מאַדזשארטי. ער גייט געגען דער גאַנצער וועלט.

ער אָנערקענט נישט קיין זאָך וואָס איר אָנערקענט. דאָס איז זיין פֿילאָזאָפֿיע. פֿון וואָנען שטאַמט ער ? דאָס איז זייער שווער צו זאָגן.

Moyshé Kapoyer

Si de nombreux personnages du folklore yiddish ont pour origine l'Europe centrale, ce n'est pas le cas pour **Moyshé Kapoyer** qui était à l'origine, un personnage fictif, créé dans les années 30 par Jacob Adler (1872-1974) -nom de plume B.Kovner-. Il fut le héros de courtes histoires humoristiques publiées dans le Daily Yiddish Forward, et devint populaire non seulement auprès des Juifs new-yorkais mais également en Europe dans tout le yiddishland. Le mot Kapoyer vient d'un adverbe slave qui signifie à l'envers, dans le sens contraire. Quant à Moyshé, il était utilisé pour signifier un rustre.

D'où l'expression : Er iz a **Moyshé Kapoyer** (c'est un contradicteur systématique).L'histoire qui suit met en lumière le caractère de ce Moyshé Kapoyer.

Extrait

Moyshé Kapoyer vert a tate

-Vos hert zikh epes naves Moyshé , vi geyt es dir? Host hayntikn ershtn May gemartsht ?

-Neyn

-Far vos ?

- Vayl dem ershtn May martsht di madzhority un ikh fayf oyf der madzhority.

-Ven den vestu martshn?

- Oder dem elftn May oder dem tsveytn juni

-Bist meshuge

-Bin ikh !

-Vo zhe hert zikh azoy? Vos makht dayn froy ?

- Zi krekhtst

- Vos iz ir ?

- Zi nemt tsu kind

- Vu geystu ?

- Rufn an aynbinder

- A vos ?

- An aynbinder

- Vos toyg dir an aynbinder ?

- Tsu mayn froy

- Az a froy geyt tsu kind ruft men an aynbinder? Ikh her dos dos ershte mol.

- Vemen den ruft men ?

- Vos heyst vemen? A doktor

- Ikh vil nisht makhn vi di madzhority.

Di madzhority iz narish

- Vos tustu az du darfst aynbindn a bikhl ?

- Ikh volt es avekgegebn tsu a froyen- doktor oder a heybam. Shikh farrikhtn shik ikh in a vash- hoyz, vesh tsu a shuster .

-Un az du darfst a farkam ?

-Gey ikh tsu a kirshner. Ot aza mentsh bin ikh.

Oyf morgen hot men mikh gerufn in telefon.Ikh derken Moyshé 's shtime:

-Helo Moyshé ,vos iz ?

- Ikh vil dir onzogen a troyerike besore. Mayn yidene hot gehat a meydele.

- Mazl tov dir ,Moyshé !

Moyshé hot a zifst geton durkhn telefon

- Vos zifstu?

- Ikh zifst vayl ikh darf praven a bris.

- Vos far a bris ?

- A bris vi ale brisn

- Zogst dokh az zi hot gehat a meydele

- To iz vos?

- Darf men dokh keyn bris nisht

- Bay mir iz andersh...

משה קאפויער ווערט אַ טאַטע

- וואָס הערט זיך עפעס נייעס משה
- ווי גייט עס דיר?
- האָסט היינטיקן ערשטן מיי געמאַרטשט?
- ניין!
- פֿאַר וואָס?
- ווייל דעם ערשטן מיי מאַרטשט די מאַדזשאַריטי און איך פֿייף אויף דער מאַדזשאַריטי.
- ווען וועסטו מאַרטשן?
- אָדער דעם עלפֿטן מיי, אָדער דעם צווייטן יולי.
- ביסט משוגע?
- בין איך!
- וואָ זשע הערט זיך אַזוי?
- וואָס מאַכט דיין פֿרוי?
- זי קרעכצט!
- וואָס איז איר?
- זי נעמט צו קינד
- ווו גייסטו?
- רופֿן אַן איינבידער
- אַ וואָס?
- אַן איינבידער
- וואָס טויג דיר אַן איינבידער?
- צו מייין פֿרוי
- אַז אַ פֿרוי גייט צו קינד רופֿט מען אַן איינבידער?
- איך הער דאָס דאָס ערשטע מאָל
- וועמען דען רופֿט מען?
- וואָס הייסט וועמען? אַ דאָקטאָר
- איך וויל נישט מאַכן ווי די מאַדזשאַריטי. די מאַדזשאַריטי איז נאַריש.
- וואָס טוסטו אַז דו דאַרפֿסט איינבינדן אַ ביכל?
- איך וואָלט עס אַוועקגעגעבן צו אַ פֿרויען-
דאָקטאָר אָדער אַ הייבאַם, אָט אַזאַ מענטש בין איך. שייך פֿאַרריכטן שייך איך אין אַ וואָש הויז,
וועש צו אַ שוסטער
- און אַז דו דאַרפֿסט אַ פֿאַרקאַם?
- גיי איך צי אַ קירשנער.
אויף מאַרגן האָט מען מיך גערופֿן אין טעלעפֿאָן. איך דערקען משה 'ס שטימע:
- העלאָ משה! וואָס איז?
- איך וויל דיר אַנזאַגן אַ טרויעריקע בשורה. מייין יעדענע האָט געהאַט אַ מיידעלע.
- מזל טוב דיר משה!
- משה האָט אַ זיפֿץ געטאַן דורכן טעלעפֿאָן
- וואָס זיפֿסטו?
- איך זיפֿץ ווייל איך דאַרף פֿראַווען אַ ברית
- וואָס פֿאַר אַ ברית?
- אַ ברית ווי אַלע בריתן.
- זאַגסט דאָך אַז זי האָט געהאַט אַ מיידעלע.
- טאָ איז וואָס?
- דאַרף מען דאך קיין ברית נישט
- ביי מיר איז אַנדערש...